

Cena ruského plynu je u dna

Gazprom čelí prudkému poklesu cen na klíčovém evropském trhu. Ceny tlačí dolů dovoz LNG i teplá zima.

Ruský Gazprom, který disponuje největšími zásobami zemního plynu na světě, má potíže. Cena strategické suroviny, kterou prostřednictvím sítě plynovodů vyváží do většiny států Evropské unie včetně Česka, prudce klesá. Na konci finančního roku 2019 se tisíc metrů krychlových prodávalo v EU průměrně za 169,8 dolaru, uvedla společnost ve zprávě k loňským hospodářským výsledkům.

Gazprom nebyl nucený prodávat plyn v Evropě tak levně od roku 2004, kdy se průměrná cena za tisíc kubíků pohybovala kolem 137 dolarů, ale již v roce 2005 vzrostla nad 190 dolarů. Dokonce i v krizovém roce 2016, kdy došlo ke kolapsu smluvních cen na plyn, Gazprom vydělával více – v průměru 176 dolarů za tisíc kubíků.

Kapalná konkurence

Cena plynu v EU rychle klesá díky přílivu zkapalněného zemního plynu (LNG) z Kataru a USA, které nadále zvyšují kapacity zkapalňování i přesto, že nabídka na světovém trhu již převyšuje poptávku. Kvůli přebytku ceny plynu v Asii klesly o polovinu. Poprvé od roku 2015 došlo k situaci, že plyn je v Evropě dražší než LNG v Asii, takže je výhodnější surovinu posílat na evropský trh.

To zasáhlo ceny ještě více. U největšího plynového uzlu TTF v Nizozemsku klesla cena plynu s okamžitou dodávkou o 57 procent, v průběhu loňského roku se pohybovala mezi 110 až 120 dolary za tisíc metrů krychlových. Gazprom sice prodává plyn draž, a to na základě dlouhodobých smluv, které jen částečně odpovídají spotovým cenám, ale pokles poptávky dále zhoršuje situaci.

Vývoz do EU je pro Gazprom nejziskovějším. „Zvýšení cen v Rusku a růst prodejů v zemích bývalého SSSR je vzhledem k selhání na evropském trhu bezvýznamné,“ podotýká Andrei Polishchuk, analytik Raiffeisenbank.

Vedení ruského plynového gigantu se samozřejmě snaží investory uklidňovat. Gazprom proto své akcionáře informoval, že podle jeho odhadů cena plynu v období 2020–2021 vzroste na 200 dolarů a více. Jenže tomu nevěří ani ruský stát, který je se svými více než 38 procenty majoritním akcionářem: ministerstvo financí do státního rozpočtu na období 2020–2022 počítá s cenou 179 až 184 dolarů za tisíc kubíků plynu.

Další pád cen na obzoru

Podle analytiků globální společnosti Goldman Sachs (GS) však mohou být i tato očekávání příliš optimistická. Oficiální prognóza amerického ministerstva energetiky naznačuje, že letos se vývoz LNG zdvojnásobí, Katar v listopadu oznámil plány na zvýšení své zkapalňovací kapacity 1,5krát. Za těchto podmínek bude trh s plynem nadále přidušen nadbytečnou dodávkou, zatímco ceny v Evropě klesnou o dalších 22 procent, uvedli odborníci z GS.

Na nízkou cenu plynu tlačí i současná teplá zima v Evropě. Úroveň zásob plynu v evropských státech je nyní zhruba o 21 miliard kubických metrů vyšší než v loňském roce, čímž se poptávka po surovině z dovozu sníží ještě více.

Plyn je velmi populární zdroj energie, především kvůli snadnosti použití a relativně nízké úrovni nebezpečí pro životní prostředí. Ve srovnání s uhlím během spalování produkuje o 40 procent méně oxidu uhličitého, jemných prachových částic a dalších spalin. Proto je plyn často používán jako pomocný či rezervní zdroj energie pro výrobu elektřiny ze solárních panelů nebo větrníků, které, jak je známo, dodávají proud velmi nepravidelně.

Zemní plyn je také jednou z klíčových surovin v petrochemickém průmyslu. V roce 2019 na zemní plyn a jeho vedlejší produkty připadlo kolem 29 % celkových fosilních paliv používaných v chemickém průmyslu.

Zdroj: Anopress IT, Lidové noviny, 12.02.2020